

Efter en Samtale med Stedets Byfoged, Hr. Olivarius, som i Henseende til Krangen for særegne Lovbestemmelser vedkommende Fiskeriet udtalte sig overensstemmende med Khr. Vedel og N. Løvede, begav jeg mig strax nordøst og besøgte samme Dag Hasle, Hellig Peders og Raas Fiskerlejer, Sandvig og Allinge. Næste Dagen, den 30te, fulgte jeg østre Kysten mod Syd over Fiskerlejerne Leign, Gudhjem m. fl. til Svanike, og efter $\frac{1}{2}$ Dags Ophold her begav jeg mig den 31te til Rønne, for med det den paafølgende Morgen derfra afgaaende Dampskib at vende tilbage. Efter hvad der fra paalidelige Mænd blev mig meddelt, vilde en fortfat Rejse til Dens sybligere Fiskeplads ikke give noget større eller andet Udbytte end det, jeg ved egne Jagttagelser allerede havde vundet; Forholdene i Nexø samt ved Marsdale, Snogebæk og Arnager Fiskerlejer ere ikke i noget Væsentligt forskjellige fra dem ved de øvrige. Gudhjem, der har den største Forbindelse med Christiansø, tør vel anses for Bornholms betydeligste Fiskeplads.

Spørges nu om, hvilke Fiskerier Bornholm har at benytte som Kilde til Erhverv, saa bliver Svaret her, som i Regelen for hvert andet Sted, at det har dem, som Naturforholdene kunne tilfiske, og i den Henseende maa man lægge Mærke til den Belliggenhed, Den har faaet i Østersøen, ejendommelig derved, at den er nær Grændsen for de saagodt som færste Bænde i finske og botniske Bugterne, og derfor har Vandet noget mere saltlandet paa Vest siden end paa Øst siden, skjøndt det op til Vestkysten endnu kun kan kaldes meget let brakt. Disse Omstændigheder maa ganske vist have en kjendelig Indflydelse paa Fiskearternes Forekommen og Bestaafenhed; man maa af en Saltvandsfisk i disse Havstrækninger ikke kunne vente sig det, som naar man faar den i dens sande Hjem, det Vand, der med Rette kan kaldes salt, ligesom det vel maa mærkes, at det hele lavere Dyreliv, som spiller en saa vigtig Rolle i Fiskenes Økonomi, og som findes saa fylbtigt i de salte Bænde, bestandig aftager med Vandets Salthed og overhovedet er langt knappere i Ferskvandet. Jeg saa mig ikke istand til at erholde nøjagtig Kundskab om Vandets Saltholdighed under Østkysten; men det var mig overraskende og tilstrækkelig betegnende, at jeg i Havnens ved Gudhjem, der ikke optager noget Udløb af Ferskvand, traf de i dette hjemmehørende Snegle *Lymnaea auricularia* og *Neritina fluviatilis*; om disse Leegn paa Vandets overvejende Ferskhed ogsaa skulde findes paa Vestkysten, sikk jeg ikke Lejlighed til at iagttage. Jeg tror det ikke, og allerede herved bliver Forskjellen for Øst- og Vestkysten fremtrædende.

Betragte vi nu de omkring Den forekommende Fiskearter, saa kunne de ikke vise sig anderledes end overensstemmende med de Naturlove, som ere en Følge af det nys Anførte, og Saltvandsfiskene kunne, forsaavidt som de findes her, ikke opnaa den Fuldkommenhed, som naar de ere i deres rette Element, hvor de under Tilvæerten finde de for deres Livsfel tjenligste Fødemidler. Sil den findes vel i stor Mængde, som ellers maager i Vaar og sed i Høst, og saavel vaar- som høstlegende; men om end færre Individuer træffes til en Størrelse af 7 og 8 Lm., saa er den i Længde gjennemgaaende kun 6 Lm., medens vor Silb i Sundet og Belterne ganske almindelig naar 9 og 10 Lm.; det sagdes derhos med al Nøiagtighed for sig, at den falder noget større Vest end Ost for Den. Lørsten opnaar vel en Vægt af 6 til 8 Pd., — imod 40 Pd. i Vesterhavet, — men i Godhed staar den langt tilbage for den, der findes vestligere, og endskjøndt den træffes ret hyppigt, er den ikke Gjenstand for noget udbredt Fiskeri. Gladfisk, Hvarver derunder indbefattede, ses kun sjældent, af ringe Størrelse og Bestaafenhed, efter hvad der sagdes, mest ved Syd kysten. Derimod synes Lægen (*Salmo salar*) og den dermed beslegtede Ørred (*S. trutta*), som vel nærmest turde henregnes til Ferskvandsfiskene — idetmindste er det endnu ej oplyst, at den forplanter sig andetsteds end i ferske Bænde —, i de udstrakte Havdybder med hyppig Klippebund, der omgive Den, at have et yndet Opholdssted, hvor den har rigelig og kjær Føde i den middelstore Silb. Siden umindelig Tid er Bornholm bekjendt ved sin Fangst af Lax indtil en betydelig Størrelse af endog jevnlig over 30 Pd. Det er saaledes kun maect saa Fiskearter, der kunne give Dens Fiskere Noget at bestille: thi naar fraregnes, at Lørst kun fiskes til umiddelbart Forbrug, saa blive Lax og Silb de eneste Gjenstande for Fangst ved Bornholm; Hornsilf kendes, men Makrel vides ikke set der. De nævnte tvende Hovedarter ere imidlertid en ret anseelig Indtægtskilde for Dens Fiskere, og Fangsten af dem kan holde dem i Virksomhed hele Aaret om derved, at det ene Fiskeri afløser det andet.

Uden Henfyn til Vandets Bestaafenhed ville vi henføre disse Fiskerier under Bencønelsen „Saltvands“; af egentlige Ferskvandsfiskerier har Bornholm ingen, der er Dmtale værd. Hammer Sø, der ligger ved den søndre Fod af Hammerhjerget, er den eneste større Ferskvandsbeholder, men dens Indhold af Al, Gjedde, Aborre m. fl. anses kun af ringe Betydning; Damme og Kjær findes kun sparsomt, og af Aaer, der jo efter Omstændighederne ikke kunne have nogen synderlig Udstrækning, findes de tvende største udløbende paa Syd kysten. Saavel i disse som i de større Bække spores en ret livlig Dpgang af Ørred.